

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30 — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolisil se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zabvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

Velja v Ljubljani na dom dostavljen: Vse leto . . . K 18— Četrta leta . . . K 4'50 Pol leta . . . K 9— En mesec . . . K 1'50 V upravnistvu prejemati na mesec K 1'20. S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja: Vse leto . . . K 20— Četrta leta . . . K 5— Pol leta . . . K 10— En mesec . . . K 1'76 Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K. Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine. List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez oziroma vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „DNEVA“.

Klerikalni poslanec dr. Verstovšek

roko v roki z nemškim deželnim odborom v boju proti slovensko-naprednemu županu. V Celju, 25. julija 1912.

Mi štajerski Slovenci imamo žalostno čast, imeti za »narodne voditelje« ljudi, ki se ne sramujejo, iskati nemško zavezništvo, kadar se jim gre za uničenje slovenskih naprednjakov Gori od Korošca pa do Benkoviča in Verstovška vedno ista pesem: če se gre proti Sloven- cu naprednjaku, jim je dobra tudi pomoč naj- zagrizenejšega Nemca, samo da dosežejo svoj namen. Mislimo, da je dovolj, če spomnimo samo na zavezništvo dr. Benkoviča in dr. Ambroschitza v boju zoper slovensko tiskar- no v Celju. V novjšem času je začel med te žalostne junake tudi »radikalec« dr. Verstov- šk.

Kdor čita klerikalno časopisje, najde tam črno na belem, da ni Slovencev bolj krivične korporacije kakor je štajerski deželni odbor. Je to brez dvoma resnica, in zato bi vsak pa- meten človek mislil, da ne more biti sloven- skega človeka, pa magari je klerikalec, ki bi klical ta deželni odbor na pomoč zoper slo- venskega rojaka. Pa vendar se je to zgodilo. Junak te za naše razmere značilne in za naš narod sramotne igre je dr. Verstovšek. Evo:

V letu 1911. je znani klerikalni črnogledi svodci in ovaduh na Rečici napotil poslanca dr. Verstovška, da je ta zahteval od deželnega odbora v Gradcu nepričakovano pregledanje občinske in ubožne blagajne občine Kokarje. Komisar deželnega odbora dr. Koban je pri svojem pregledovanju dne 7. sept. 1911 dognal, da se račun blagajniške knjige tega dne res niso ujemale z gotovino, katero je imela občina naloženo v poštne hranilnice na Dunaju, toda iz edinega vzroka, ker je župan Praznik Josip, mesto da bi si bil za tekoče občinske potrebe sproti nakazoval občinski denar iz Dunaja, raj- še občino začasno sam zalagal s svojim denar- jem brez obresti, dočim je občinski denar le- žal na Dunaju obrestovan na korist občine.

župan je bil namreč do tega dne založil za ob- čino nekaj nad tritisoč kron svojega denarja zlasti, da je pobotal tekoče izplačilo za šol- sko poslopje na Gorici.

Nadalje je dognal imenovani komisar, da se ni pred več leti pod prejšnjim županom neko posojilo Južnoštajerske hranilnice v zne- sku 2900 K vknjižilo med občinske dohodke, ker takrat občina še ni bila v zvezi s poštno hranilnico, in je dal takratni občinski blagajnik vknjižiti v blagajniško knjigo le one zneske, katere je on v resnici sprejel, tega posojila pa on ni sprejel, temveč ga je imenovana hranil- nica po nalogu županstva nakazala iz Celja naravnost v Gornji Grad, da se je tu z njim po- botal občinski dolg pri Posojilnici. Stanje do- hodkov in stroškov občinskega premoženja se trej tu ni niti za vinar izpremenilo, temveč se je občinski dolg le prenesel od Posojilnice na Južnoštajersko hranilnico. V dejanskem oziru je bil torej tudi tu red. Dasi je imenovan komisar pregledal občinske račune za 7 let nazaj, ni mogel prav ničesar najti, kar bi je ko- likaj opravičevalo sumničenje klerikalnihova- duhov na Rečici in v Mariboru. Obratno! Kom- isar dež. odbora dr. Koban je izjavil, da je dotlej še povsod, kjer je na podlagi pritožb pregledoval občinske uprave, našel kakšen manjši ali večji nered, zlasti da so ponekod rabili župani občinski denar začasno za svoje gospodarstvo, v občini Kokarje pa je proti vsemu pričakovanju našel ravno obratno, da je župan zalagal občino na svojo škodo z lastnim denarjem, in čestital je županstvu z željo, naj bi pač bilo pri vseh občinah v deželi vse v tako lepem redu.

Deželni odbor je nato po preteku več me- secev odposlal občini neki nemški dopis, ka- terega je županstvo vrnilo z zahtevo, naj se mu dostavi v smislu zakona dopis v sloven- skem jeziku. Dasi je bil dež. odbor že l. 1906. na tožbo občine Kokarje od državnega sodišča zaradi preziranja slovenskega jezika obsojen, in on tudi tokrat ustrelel pravici slovenskega jezika, temveč je izdal občini novi nalašč nem- ški odlok, v katerem je sicer priznal, da je ob- činsko premoženje dejansko pravilno, a ker se blagajniška knjiga dne 7. sept. 1911 ni uje- mala s stanjem občinske gotovine v poštne hranilnice na Dunaju, nadalje ker se pred leti ni neko posojilo zapisalo med dohodke občine in ker ni županstvo odgovorilo na njegov nem- ški dopis, se obsodi župan Praznik Josip v pla- čilo stroškov pregledovanja v znesku 73 K 54 vinarjev.

Z ozirom na ta odlok je takoj hitela klerikalna »Straža« v svojem umazanem nagonu namigavati kokarskim občanom na slabo go- spodarstvo z občinskim premoženjem, zlasti je hotela s tem dokazati, da je bilo sumničenje ovaduške garde na Rečici proti občinskem od- boru med kokarskimi občani ob času občin- skih volitev opravičeno.

Župan Josip Praznik je na rešeni odlok vložil na deželni odbor protivlogo, seveda v slovenskem jeziku, v kateri se je skliceval na ugodni uspeh preiskave in mu je z dokazi obrazložil njegovo krivično ravnanje ter je odločno zahteval preklic tega odloka; zlasti je vprašal dež. odbor, če ima v svoji sredini ka- kega odbornika, ki bi zalagal deželo s svojim denarjem brez obresti, kakor je bil on nese- bično zalagal svojo občino, in če bi bilo pra- vično, da bi se mu zato naložili stroški pre- gledovanja deželnih računov. Ker ni dež. od- bor na to protivlogo ničesar odgovoril, in da

bi se s čakanje na njegov odgovor ne zamudil predpisani rok, je vložil župan radi tega proti deželnemu odboru tožbo na upravno sodišče.

Pozvan od upravnega sodišča, naj se iz- javi, si je deželni odbor hitel s tem pomagati, da je v neki svoji seji sklenil, spregledati žu- panu plačilo stroškov 73 K 54 v ter jih po- ravnati iz deželnega zaklada. S tem je izpod- maknil županovi tožbi pravno podlago ter do- segel, da je upravno sodišče nadaljno postop- anje ustavilo.

Ko je dež. odbor naznanil svoj sklep žu- panu Prazniku, je ta vložil pri deželnem od- boru protest rekoč, da ga on ni prosil za spre- gledanje plačila teh stroškov, temveč izrecno za razveljavljenje in preklic krivičnega odloka, in da nima njemu deželni odbor ničesar spre- gledavati ter ničesar odpustiti, on torej to spregledanje in odpuščanje odločno odklanja in zahteva z nova preklic odloka.

Deželni odbor pa seveda molči skrit v parketnih dvoranah.

Po zakonu mora stroške preiskave ob- činske blagajne plačati krivec oziroma ovadi- telj. Ker tu ni bilo krivca, bi bil moral deželni odbor te stroške naložiti ovaditelju, poslancu dr. Verstovšku, ki bi naj zahteval povračilo od rečičkih ovaduho; toda deželni odbor je hotel tu nepostavno izjemo, hotel je varovati po- slanca Verstovška ter udariti zavednega slo- venskega župana, ki pa je udarec izpodbil.

Župan Praznik je vložil radi te zadeve tudi proti Verstovšku tožbo pri sodišču; toda imunitetni odsek drž. zbora je zavlekel skle- panje o tem, ali se naj poslanec Verstovšek iz- roči sodišču ali ne. V tem času je zadeva za- starela, in tako sta oba, deželni odbor in Ver- stovšek, ušla nadaljnemu zasledovanju.

Vsa zadeva kaže žalostno sliko moralne propalosti klerikalcev, ki so skušali s krivim natočevanjem po časopisih in z ovadbami vzeti čast županu in občinskemu odboru ko- karskemu ter so obenem nudili nemškemu de- želnemu odboru v Gradcu dobrodošlo prilož- nost, da je tudi ta skušal zavajati resnico s plaščem neresnice ter črtni slovensko občino. Toda odločnost občinskih činiteljev te najbolj zavedne občine na Sp. Štajerskem je bila tako velika, da se jim je na nji črna nakana raz- bila; morali so se umakniti v svoje ovaduške kote na Rečici in v Mariboru, odkoder bodo svoje zvijače ob drugih priložnostih dalje sple- tali; umakniti se je moral tudi deželni odbor.

Kokarski občani zdaj lahko spoznajo, kje je resnica in kako umazane duše so ti njihovi slabi svetovalci v sosednji Rečici. Davkoplač- nikom cele dežele pa je doprinešen dokaz, kako sega deželni odbor proti postavi v njihov žep, kadar se hoče izogniti zameri katerega če tudi slovenskega klerikalnega poslanca — obstrukcionista in kadar bi rad škodoval pra- vicam slovenskega jezika. Klerikalni poslanci seveda ne bodo te zadeve, svojemu tovarišu na ljubo, spravili pred deželni zbor; kajti njim so več koristi naroda.

(Op. ured.): Ta članek si naj vtaknejo za klobok oni samo Slovenci, ki še vedno veru- jejo v klerikalno politično poštenost. Komur pa to ne odpre oči, pa naj spi naprej, spanje poli- tičnega zaspanca.)

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

da jo drži z eno roko. Toda zdelo se je, da je mož hudo pijan, kajti opotekal se je negotovo senterlja.

Videč ga prihajati naproti, pridržim konja in ga pogledam z ogorčenjem in studom. Kako se more človek, ki nosi tako dragoceno uni- formo, pokazati ob belem dnevu in v takem sta- nju? A tudi on me je motril nezaupno in šel je obotavljaje se naprej. Zdalci pa se je zazdelo, da ve, pri čem da je, kajti zaklical je glasno: »Hvala Bogu!« stopil še nekaj korakov proti meni in se zgrudil nato sredi prašne ceste. Zdal sem zapazil, da je tisto, kar sem imel za rdečo ruto, ogromna, zijoča rana, iz katere lije kri v potoku. Bliskoma planem iz sedla in mu priskočim na pomoč.

»Mili Bog!« vzkliknem, »jaz pa sem mis- lil, da ste pijani!«

»Umiram!« zaječi on. »Bodi nebo zahva- ljeno, da sem našel francoskega oficirja, dokler še lahko govorim!«

Položil sem ga med vresje in mu kanil na ustnice nekoliko žganja. Kroginkrog po solnčni goljavi je vladal globok pokoj; nikjer ni bilo videti žive duše razen moža, ki je umiral po- leg mene. Sklonil sem se k njemu.

»Kdo vam je storil to, in kdo ste? Kakšna je uniforma, ki jo nosite?«

»To je uniforma Napoleonove častne le- gije. Moje ime je markš. St. Arnaud, deveti na- šega rodu, ki da življenje v službi Francije. Divji lovci Lützowa so me podili in ranili. Tamle, v onem grmovju sem se skrival in gledal, če pride kak Francoz. Prišli ste vi; res da ni- sem vedel, ali ste prijatelj ali sovražnik, toda smrt mi je bila za vratom, in zato nisem smel gubiti časa.«

»Korajžo, korajžo, dragi tovariš! Videl ni- sem samo enega, ki mu je predla hujša kakor

Vprašanje pasivne resi- stence na poštah.

»České Slovo« z dne 30. m. m. objavlja daljši članek, v katerem se povdarja, kako ne- izogibna je pasivna rezistenca poštnega urad- ništva v očigled vednega zapostavljanja dr- žavnega uradništva, posebno na poštnege. S pasivno rezistenco poštnega uradništva hoče isto demonstrirati proti vladi, ki se je samo- zavestno izrazila, da ima denar za vojaštvo, nima pa denarja za zboljšanje suženjskega po- ložaja uradništva.

Na vprašanje, da-li je mogoča pasivna re- sistenca poštnega uradništva, odgovarja član- kar med drugim: »Pri obstoječih razmerah ni niti enega poštnege uradnika, ki bi mogel iz- vrševati svojo službo po predpisih. To vse je dobro znano odločujočim činiteljem, odkoder prilajajo predpisi. Nesmiselnost in nemožnost izvajanja predpisov je vedlo tako daleč, da jih uradništvo na svoj lastni riziko ne vrši, samo, da more ugoditi službenim zahtevam. Neizpol- njevanje predpisov se mirno trpi, pravzaprav se mora trpeti, ker kdor bi uradništvu drugače ukazoval, izvajal sam pasivno resistenco. Lah- ko se reče, da je danes vzdrževan poštni pro- met edino iz milosti uradništva.«

Personal se ne razmnožuje, dasi poštni promet stalno narašča, poleg tega pa je osebe tudi jako slabo poučeno v svoji težki službi.

Poštni aspirant se mora tekom 3 mesecev naučiti prometno zemljepisje, zakon o poštni hranilnici, brzojavne predpise, fiziko, nauk o brzojavnih in telefonskih strojih in končno tudi francoščini. Ko bi se naučil le tretjino tega v treh mesecih, moral bi biti čudodelec.

Predstavimo si, ko marsikateri uradnik nastopi svoje mesto s tako podlago, kako more zahtevati upravo od njega, da izvršuje svojo službo točno in pravilno, ko še nikdar ni imel večjega zneska v roki in naenkrat ima izdati in vsprejemati tisoče in tisoče; kako naj urad- nik, ki pozna komaj nekoliko mest po največ- krat le iz svoje ožje domovine, pozna poštne promet celega sveta.

Poleg take izobrazbe, katero nudi poštna uprava svojem uradništvu, pa isto še narav- nost sramotno izkorišča in najslabše plačuje.

Opozarjamo vlado na nevarnost, ki preti trgovini in obrti in jo pozivljamo naj še pra- včasno odstrani vse vzroke pasivne resi- stence s tem, da ugodi upravičenim zahtevam poštnega uradništva.

Dva dopisa.

Iz Radovljice. I. V nedeljo 28. julija je za- plapolala nad vrtom restavracije, prezgodaj zamrlega staroste, slovenska trobojnica v znak sokolske veselice, ki se je vršila popol- dne tega dne. — Žarko je sijalo sonce, ko so si segala bratska društva iz Tržiča, Jesenic in Bleda v čvrste roke, ob zvokih nadebudnega tamburaškega zbora bratov v Bleda. Okolica pa je ležala mirno in pokojno v svojih sanjah in skoro, da se ni zavedala svoje krasote in velikega dneva. Presenetilo je občinstvo, ko je na mah po udarcih koračnice prikorakala četa telovadcev pripravljena za proste vaje, ko je malo prej šetalo še toliko rdečih srajc med mizami. Po nekaterih poveljih brata načelnika domačega Sokola, so stale jeklene postave v pozoru za povelje k prostim vajam. — Krasen

vam, pa se je kesneje še smejal svojim ranam.«

»Ne, ne, moj konec se bliža.« Položil mi je roko na komolec, in zdaj sem videl zares, da ima že modre nohte.

»Tu v moji suknji najdete važne papirje, ki jih nesite nemudoma kralju saškemu v Hof. On drži še z nami, četudi nam je kraljica so- vražna. Trudi se, da bi ga odcepila od nas, in če se ji posreči, krenejo za njegovim zgledom še ostali nemški knezi, kajti kralj pruski mu je stric in kralj bavarski bratranec. Ti papirji ga pregovore, da ostane na naši strani; toda priti mu morajo v roke, preden se odloči drugače. Poizkusite mu jih izročiti še danes; s tem pridobite cesarju vsc Nemčijo. Ustrelili so konja pod mano, drugače bi bil morda kljub svojim ranam — Umolknil je; njegova ledeneča roka se je oklenila mene, globok vzdihljaj — bilo je končano.

To je bila lepa istorija! V naročje mi je padla naloga, ki mi je bila vse prej nego jasna in mi je obetala vzeti mnogo dragocenega časa. Z druge strani pa se mi je zdela preveč važna, da bi si jo bil upal prezreti. Odpel sem mrtvecu uniformo, ki jo je bil cesar napravil zato tako krasno, da bi privabil mlade aristokrate k vstopu v novo organizirane polke. Mali zavitek papirjev je bil povezan s svilnatim trakom; nosil je naslov kralja saškega in v kotu opomba: »Velevažno! Nujno!« ki jo je bil do- dal cesar sam s svojo nepravilno, razkoračeno, dobro znano mi pisavo. In te tri besede so go- vorile v tako razločnem jeziku, kakor da jih je rekel moj gospodar meni samemu in me po- gledal s svojimi hladnimi sivimi očmi. In dejal sem sam pri sebi: »Naj čakajo moje čete na konje, naj spi marki sredi goljave — kralj dobi svoje papirje še danes, pa če poginem s svo- jim kljusetom vred!«

LISTEK. Zgodbe napoleonskega huzarja

»Zaježite bliže,« mi šepne, »še bliže! Tako; zdaj razjahajte in se napravite, kakor da imate opravka s stremenom. Nevarnost je, da naju vidi kak ogleduh, in moja smrt je go- tova, če izvedo, da sem govoril z vami!«

»Vaša smrt? Kdo vas bo pa usmrtil?« »Tugendbund! Vstaši Lützow! Fran- cozi stojte na smodnikovem sodu, in netilo, ki vas poje v zrak, že tili!«

»Ne razumem vas,« mu odgovorim, po- pravljaje stremen. »Kakšna reč pa je ta Tu- gendbund?«

»Tako se imenuje tajna družba, ki kliče ljudstvo na splošno vstajo, da vas pomeče iz Nemčije, kakor se vam je zgodilo že na Ru- skem.«

»Tisti T pomeni torej Tugendbund?« »Seveda, to je njih znamenje. Rad bi vam bil pojasnil že v vasi, pa si nisem upal; zato sem vas počakal tu.«

»Zelo sem vam hvaležen, dragi prijatelj. Prvi Nemec ste, ki se vede danes proti meni vladno in spodobno.«

»Vaš cesar mi je bil jako dobitljiv; za vse, kar premorem, se imam zahvaliti svojim dobavam za francosko armado. A dovolj se- dal; prosim vas, jezditte dalje in varujte se div- jih lovcev Lützow!«

»Razbojnikov?«

»Najboljših mož Nemčije! Ali za Boga, jezditte dalje, moje življenje je v nevarnosti!«

»Krepostna zveza; revolucionarna or- ganizacija, ki je pripravljala nemški punt proti Napoleonu. Opomba prelagatelja.

prizor: v ozadju je sivi Triglav in na vzhodu se je vila romantična dolina Save in se širila pred gledalčevim očesom v širok, bratski obliki. In zdelo se je, kakor da bi se bila predramila Slovenska zemlja, kot bi vzvalovile njene grud' v vzhodu in presenečenju. — Uzrla je četo obokanih prsi in za njimi v hladni senci ob mizah ne vseh, ki jim je bila skrbna mati. Dokaj ne! — Zganila so se telesa in opazili je bilo mnogo dobrih moči, celo izvrstnih, ki so nadkriljevale ostale. Povprečno so se izvajale vaje hvalevredno, da se preze malenkostne neenotnosti, komur bi bilo odpomoči s preciznejšo vadbo in skupnimi nastopi. Upoštevati se pač mora tu veliko razliko posameznikov v zmožnostih. Po kratkem premoru se je pričela telovadba na orodju. Dvoje vrst je nastopilo menjače na bradli in drugo. Tu se je nudilo gledalcu nekaj zanimivih prizorov in občinstvo je deloma tudi vedelo ceni vrednost posameznih izvajanj. Zopet se je odlikovalo nekaj telovadcev pri vajah v svoji sigurnosti, gibčnosti in lepo razvitem mišičevju. Zlasti na bradli se je opazilo, kako lepe uspehe roditi vztrajnost in smoteno delo, ki ga je često žalibože premalo v društvi sploh. Razumljivo je, da ste bili četi, ko ste odkorakali raz pezdorščaka burno pozdravljeni od navzočega občinstva. Konečno je nastopila vrsta na krogli, kjer so se izvajale nekatere vaje, ki so gledalce frapirale. Posebno v gugu se je izvajalo vrstolomne odskočke, ki pa niso bili povsem okusni in posameznosti le povojno estetsko završene. Ko je nastop končal z lepim uspehom in se je navdušenje stopnjevalo, se je razvila živahna zabava in ples. Naj bi bil ta uspeh v izpodbudo vsem, tudi onim, ki so zapustili svoje mesto v sokolskih vrstah in so sli raje sredi pota na kamen. Žal, da se ravno tam, kjer si podajate Savi roki, vrste redčijo, da je čim dalje več gledalcev in čim dalje manj delavcev. In hitreje virašča preteči tujec, kakor pa raste sokolski obrambni zid. In ti, srečno, lepo mestecje imaš toliko gledalcev! Da, in delavcev v besedi cele kopice! Brezskrbno čakaš lahko kralja Matjaža in srkaš zadovoljno cviček izpod Gadove peči.

Iz Radovljice. Da najdemo vzroke škan-daloznosti malostne obiske sokolske veselice, ozirno se po vrstah našega naprednjaštva. Jasno je, da na Slovenskem klerikalne inteligence razen koristolovcev do sedaj še ni. Za Radovljico velja isto pravilo. Mestna občina je padla v roke klerikalcev, ker so vzornaprednjaki bivših dni volili klerikalno. Stara vsakdanja historija. Tudi človek ne zameri že toliko uskokom kot hinavcem. Imamo cvetove duševnih poljan, hodi v napredno gostilno, če ni oblačno, se še celo pridruži nad svojim svobodomiselnostvom, hodi priključeno v cerkev, da bi ga kdo ne videl in se kaže v cerkvi, da bi ga kdo videl, izogiba se sokolskih veselici in se krivi pred našim Martinom — kaplanom. Vodstvo napredne stranke je v tako slabotnih in neodločnih rokah, da ga obdolžujemo kot glavnega krivca porazov in malodušnosti kot se je pokazala zadnja nedelja. V teh razmerah je tudi deželnozborski mandat izgubljen... In »pravda« naša napredna inteligenca? S pravovernostjo se deloma lahko baha le še takozvana kričaska ali frakarska klika. Ne kdor je taktično demokratičen, kdor dela smoteno, oni ni prvi »naš človek«. Kdor zna psovati kot »izobraženec«, se izogiblje priprostitih ljudi, zvesti tovariši pri krogih, on je »inteligent« njih kakovosti. Za veselico so izdali parolo: ne udeležimo se jej! Vzrok: Nekaj jih je sprtilih s tem ali onim Sokolom. Bratje v kričastvu! Vi poderete več kot nasprotniki, in vi »salonski« Sokoli niste napredni. To je sodba občinstva! Le malo izobraženejših ljudi vztraja pri taki anarhiji, zvestih sokolskim in naprednim idejam. Uverjeni naj bodo, da lahko dosežemo na podlagi pravega demokratizma lepe uspehe. In vi, dragi bratje Sokoli, ki kljub vsemu zunanjemu omalovaževanju vztrajate pri realnem sokolskem delu, katerim tudi vsi notranji nedostatk v društvu ne ubijajo volje in veselja, vam je odprta lepa bodočnost. Skromno, tiho, duševno in telesno delo bo koristilo v prvi vrsti vam samim. Kamor kdo pride, naj dela v tem delu naprej! Doživeli bomo še čase, ko bodo naše napredne in sokolske ideje slavile večje slavlje po celi domovini in tudi v Radovljici — kot zadnji nedeljo. Boja se ne strahimo, ker boj je življenje. Brezobzirno strebimo ves plevel, naj se imenuje tudi »napreden inteligent«, in notranje močni se ne bomo strašili zaprek. Odrzimo malodušnost in krepka, silna volja nas popelje do naših ciljev.

POLITIŠKA KRONIKA.

Daljni iztok. V dnevi, ko se je mudil japonski državnik knez Katsura v zelo važni misliji v Petrogradu je izdihnil japonski cesar Mutsuhito in takoj po njegovi smrti so proklamirali cesarjem njegovega sina Jošihito, ki je vzgojen v strogo evropskem duhu. Umrli japonski cesar je zapustil svojemu sinu moderno urejeno državo, veselo prve vrste. Tekom zadnjih dveh desetletij je pokojni japonski cesar popeljal barbarsko državo vsled svojih reform in sijajnih uspehov tako v kitajski kakor pozneje v rusko-japonski vojni povzdignil v veselo. Pri njegovem velikem delu so mu pomagali uspešno njegovi državniki. Kljub temu, da je bila Rusija v nesrečni vojni tako na suhem kakor na morju popolnoma premagana, je Mutsuhito vendar znal ceniti njeno moč in veliki vpliv v Aziji in zato se je takoj po končani vojni trudil, da doseže z njo popolno prijateljstvo. To delo je bilo končano ravno ob njegovi smrti postelj. Če je bilo potovanje kneza Katsure v Petrograd v kaki zvezi s posebno rusko-japonsko zvezo, sicer še ni znano, vendar pa je gotovo, da sta si obe velesile natančno določili svoje interesne sfere in da nikakor ne bosta pristopili, da bi se vmešavala v njune zadeve še kaka tretja velesila. Svoj internacionalen položaj pa sta si obe državi olajšali zlasti vsled tega,

ker sta si medsebojno zavarovali hrbet, tako da imata zunaj Azije popolno akcijsko svobodo. Gotovo je, da bo rusko-japonsko prijateljstvo pokazalo svoje posledice v svetovni politiki. Novi japonski cesar si je takoj po proklamaciji nadel kot glavno nalogo, da vzdrži prijateljstvo z Rusijo in hodi po istih potih kot veliki njegov prednik.

Položaj na Turškem. Z velikansko napestostjo je pričakovala vsa Turčija v torek programatični govor nove vlade. Vlada je povodom te zanimive seje, ker se je bala velikih nemirov, odredila obširne varnostne odredbe in postavila celo v obližje zbornice vojaštvo, ki se je moralo po pozneje umakniti. V svojem programatičnem govoru je veliki vezir Ahmed Muktar paša ob navzočnosti vseh poslancev in ministrov povdarjal nevaren položaj, v katerem je nova vlada stopila na krnilo Turčije in izjavil, da hoče napraviti doma popoln red. Zlasti je naglašal, da je situacija postala le radi tega tako kritična, ker so se oblasti preveč vmešavale v zadnje zbornične volitve, ker se oficirji pečajo bolj s politiko in se le malo brigajo za armado. Ravnotako tudi ne bo dopustil, da bi se državni uradniki vmešavali v politiko. Debatu je bila zelo burna. Zbornica je končno z veliko večino izrekla vladi svoje popolno zaupanje. Mladoturki postajajo zelo opretni in pozivljejo svoje pristaje, naj bodo mirni. Za slučaj razpusta zbornice se že sedaj pripravljajo na nove volitve in upajo, da dobe tudi v novi zbornici vsled reorganizacije precejšnjo večino.

DNEVNI PREGLED.

Iz uredništva »Dneva« je izstopil z večrajšim dnem g. V. Jelenc.

»Dan« zopet zaplenjen. Očividno sluga z deželne vlade nima sedaj mnogo opravka, zato mu preskrbi posel državni pravdnik, da hodi skoro vsaki dan po konfiscirano »Zarjo« in »Dan« v Učiteljsko tiskarno. Pred par dnevi je bil zaplenjen »Dan« vsled dopisa iz Štajerske, v katerem naš sotrduknik biča neznosne narodne razmere na Štajerskem, kjer hočejo nemškutariji s silo zatreti slovenske pravice. Včeraj je bil pa »Dan« konfisciran, ker zagovarja krivično preganjanje in trpinčenje slovenskih delavcev v Trstu v tovarni »Lino-leum«. Če se misli na tak način zatreti glas resnice in pravice za svobodo naših delavcev v Trstu, tedaj je v silni zmoti. Kakor doslej, tako bode »Dan« tudi v bodoče ostal vedno odločen zagovornik vseh zatiranih in trpinčenih. Dopsi, ki nam prihajajo iz delavskih krogov iz Trsta so nam priča, da dokler ima »Dan« toliko odločnih in navdušenih prijateljev v Trstu in drugje, se mu ni potreba bati tudi konfiskacij državnega pravdnika. Našim prijateljem in sotrduknikom pa kličemo: Le krepko in vstrajno naprej. »Dan« mora zmagati nad temo, v kateri vlada krivica. Kdor se bojuje proti »Dnevnu«, ta se bojuje proti resnici.

Klerikalni shodi in protestne izjave proti bivšemu klerikalnemu deželnemu glavarju pl. Sukljetu. Rečca brošura pl. Sukljeta je tako uplašila klerikalne poslance, da si sedaj ne upajo stopiti pred svoje volilce. Razkritja pl. Sukljeta so še posebej vplivala na duhovščino v Beli Krajini, da sedaj zabavlja vespovod čez onega Sukljeta, ki ga je svoj čas stavila kot vzor klerikalnim volilcem. Da se rešijo klerikalni poslanci madeža pristranosti, ki jim ga je pripeljal Suklje, so naročili svojim pristajem, da prireajo shode proti bivšemu klerikalnemu dež. glavarju. Te izjave pričajo, da je pl. Suklje povedal klerikalcem bridko resnico, ki se jo oni sila boje. »Velik protestni shod« pravijo klerikalci, da je zabavljanje čez Sukljeta in njegovo brošuro v Sent Jerneju. V Semicu in Štrekljencu so pa klerikalni zaupniki izdali zoper Sukljeta kar posebno izjavo. Res, lepo je biti klerikalni poslanec. Danes ga poveličujejo pred volilci kot polboga, jutri pa že pozivljajo volilce, da ga linčajo, dr. Lampe ga pa po »Slovincu« ovenča z mastnimi psolkami. Za Mandljem je prišel Suklje in skoro se pojavi dr. Pegan.

Dr. Pegan doživlja kot advokat vedno več slave. Odkar je proglasil v »Slovincu« svojo pisarno za kovačnico ovadb zoper naprednjake, doživlja slavo svojega poklica. O »kon-tumaciranem zagovorniku« ne govorimo. Zaradi zamujenega rekursa naj se pomeni z dr. Šusteršičem. Da je zamudil rok pri zapisnici župana v Šiški, naj se domeni z klerikalnim poslancem Dimnikom, ki vlaga na napačno adreso interpelacije v deželnem zboru. Če pa prevzame dr. Pegan zagovornišvo »neznanih dopisnikov«, je tudi stvar njegovega okusa. Z kovanjem političnih ovadb zoper naprednjake torej dr. Pegan ne bode postal slaven.

Novi vojni zakon je tudi za učiteljstvo manj ugoden od starega. Po prejšnjem vojnem zakonu je imelo učiteljstvo pravico do rezerve. Po novem zakonu ima to le učiteljstvo iz Kranjske, Primorske, Dalmacije in Tirolske. Učitelji torej, ki se hočejo poslužiti te udobnosti v slučaju potrditve, se imajo v prošnji na naborno komisijo sklicovati na §82. vojne zakona I. del. Oni učitelji pa, ki nimajo pravice do rezerve, pa sklicuje se na isti paragraf, prosijo lahko za enoletno prostovoljstvo.

Deželni davek na »zasebno vino«. Vinski davek na Kranjskem je donosal deželi povprečno letno 520.000 K. Vendar skuša dežela še več sprešati na račun vinogradnikov in prekupovalcev z vinom, zato bivši klerikalni deželni glavar pl. Suklje nasvetuje klerikalni večini v deželnem zboru, da naj upelje še davek na »zasebno vino«. Deželna doklada na zasebno vino, da bi donosala deželi letnih kron 350.000. S tem bi dežela krila deželni deficit, ki vedno še narašča — le delno. Značilno je to, da hoče pl. Suklje naložiti pokritje, ki ga zahteva pod njegovim deželnim glavarstvom zavoženo gospodarstvo — svojim bivšim volilcem. Znano je, da se pl. Suklje za svoje volilce že prej nič brigal ni, ki je bil še aktivni

poslanec v državnem in deželnem zboru. Sedaj pa, ko ni več odvisen od svojih bivših volilcev, pa dela in propagira javno ideje, ki so direktno v škodo bivšim volilcem pl. Sukljeta. Gotovo je eno: Če si dežela ne more drugače urediti zavoženega deženega gospodarstva, stori z davkom na »zasebno vino«, veliko krivico Dolenjem. Dolenjci od električnih naprav na Gorenjskem ničesar ne bodo imeli, pa naj z vinskim davkom plačujejo te deželne dolgove! Z pretiranim obdačenjem naj se pa zatre še vinorej na Dolenjskem in pospeši še bolj neznošno izseljevanje v Ameriko.

Dr. Janeza Evangelista Kreka nevenljive zaslugе za Gorisko. (Iz Komna). Dr. Janez Evangelist Krek je vzgojil sedanjo politikujočo duhovščino. To zaslugu ima za Kranjsko. Na Goriskem je bil nezasišna oseba tudi za klerikalizem, in vendar žanje oboževanje na Goriskem. Mogoče, da na Goriskem izvolijo tudi Trseglava kje za častnega občana. Za Mirno ima vsaj tolike zasluge kakor dr. Krek za Komen. Saj je imel Trseglav v Mirnu oni slavni govor, da ga je celo klerikalna »Gorica« napadala zaradi brezverskega govora. Stvar je namreč ta: Dr. Krek je govoril v Komnu na dveh shodih, sedaj ga pa hočejo komenski klerikalci napraviti za častnega občana. Predlog za častno občanstvo so predložili klerikalci v seji dne 25. julija t. l., a njih nakane so preprečili naprednjaki s tem, da so odšli od seje in jo napravili nesklepčno. Komenskimi klerikalcem pripravljamo, da si po vseh lokalih svojih hiš nabavijo dr. Krekovo sliko, ki jo je založila »Slovenska Straža«. Če ga razobesijo v vseh lokalih, gotovo zadenejo tudi častno mesto.

Procesija se je videla včeraj na Dunajski cesti. Ko smo popraševali, kdo in kaj je prišel zopet v našo katoliško Ljubljano, se nam je povedalo, da so dospeli v Ljubljano hrvatski študentje, ki romajo peš k evharističnemu kongresu na Dunaj. Na tak način so romali romarji tudi v srednjem veku in jih hočejo zdaj pobožni ljudje zopet obnoviti. Kot vestni opazovalci smo si ogledali te ljudi bolj natančno. Sprejaj so nosili veliko zastavo, za njo pa so stopali pobožni hrvatski študentje. Da bi jih ljubljanske krasotice na njih pobožni poti ne motile, so stopali ob strani lemenatariji in so varovali mladeniče pred pregrešnimi pogledi. Zadaš so korakali slovenski pobožni študentje, ki so se hrvatskim kolegom v Ljubljani pridružili in bodo romali z njimi skupaj na Dunaj. Kakor slišimo bodo hrvatski študentje par dni v Ljubljani prenočevali.

Za predsednika novomeškega okrožnega sodišča je imenovan Franc pl. Garzarolli, višji sodni svetnik v Celju. To imenovanje je nova klofuta in nov dokaz sedanjega režima v naši deželi.

Županstvo Železniki še danes nima toliko narodne zavesti, da bi dopisovalo v Kranj po slovensko. Kajti še 29. julija 1912. po Kr. rojstvu in 100 let po Vodniku je »županstvo trga Železniki« pisalo pismo z naslovom: »Löbl. k. k. Evidenzhaltung des Grundsteuerkatasters in Krainburg«. — Ali ni to škandal? Ali se res še ne bomo izbežili? Iz Železnikov v Kranj je treba nemškega naslova. In to od slovenskega županstva.

Nezdrava konkurenca se kaže pri veselicih in prireditvah dne 4. avgusta na Gorenjskem. Osebito je čudno, da dve sosednji planinski podružnici praznujeta na isti dan svoja slavlja: Kranjskogorska odvarja novo važno planinsko stavbo »Dom na Vršču«, in radovljiska ima svojo posebno veselico v Lescach na isti dan. Ali je ta veselica res tako nujna, da se ni dala prestaviti? Da je otvoritev novega planinskega doma sedaj v sredi turistične sezone res že nujna, razume vsak, a prirejanje planinske veselice v neposredni bližini na isti dan, ko se vrši za vse Slovence važna planinsko slavlje otvoritve nove plan. postojanke, ni odobrjavati.

Iz Celja. Izreden užitek nam bode nudilo v soboto 10. avgusta naše napredno slovensko učiteljstvo ob priliki svojega zborovanja »Zaveze«. V veliki dvorani Narodnega doma priredi ob 8. uri zvečer koncert s sledečim zanimivim sporedom: 1. Adam: Si j'etais roi, ouverture (žalski salonski orkester); 2. a) Adam: Vasoalec, b) H. Vogrič: Lahko noč, moška četverospesva (poje šentjurski kvartet); 3. R. Wagner: Melodije iz opere Tannhäuser (žalski salonski orkester); 4. a) H. Sattner: Zastali ptič, b) L. Hudovernik: V celici (samospesva s spremljevanjem klavirja, poje gosp. Branko Zemljik, spremlja g. Ciril Pregelj); 5. Suppé: Boccaccio, potpourri (žalski salonski orkester); 6. Beriot: Fantasie Ballet 2. op. 105 violin-solo s spremljevanjem klavirja, svira g. Ant. Nerat, spremlja g. C. Pregelj); 7. a) dr. Benj. Ipavic: Ej tedaj!, mešan zbor, b) dr. Ant. Schwab: Kanglica, mešan zbor s spremljevanjem klavirja in harmonija; 8. a) I. Offenbach: Orfej, ouverture, b) C. Pregelj: Na vasi, koračnica (žalski salonski orkester). Vstopnina h koncertu znaša 2 K. — Pripravljali odbor za Zavezino skupščino, sestavljen iz članov Učiteljskega društva za celjski okraj, prosi vse narodne kroge v Celju, naj prepustijo udeležnikom skupščine za en večer postelje, kolikor kdo more.

Iz Rajhenburga. Naš silno politični kaplan Gabere uganja zadnje čase stvari, ki jih ne moremo več molče prenašati. Tako n. pr. hujška služničad naprednih obitelji proti gospodarjem. Dekli ugledne Lenardove obitelji je nedavno pri spovedi dejal: »Brž ko mogoče mora iti stran od te hiše, če ne, boš nesrečna.« Pozneje ji je pri neki priliki dejal: »Ali si še zmeraj tam? Ali ti nisem rekel, da moraš stran iti?« In še pozneje je šla za enega člana imenovane rodbine po krstni list. Takrat ji je rekel ta zagrizenec: »Taka hiša ni več vredna, katera v Boga ne veruje.« Vprašali bi konzistorij: ali se strinja s tem, da kaplan Gabere v uradnih prostorih in pri uradnem poslu žali farane in hujška proti ugledni trški rodbini? (Op. uredn.): Čudimo se, da si za tako prezdrno žaljenje ne poišče cenj. obitelj Lenar-

dova pri sodnji primerne zadoščenja ot tega »oznanjevalca« Kristusovih nauk!) — Kaplan Gabere se pa hoče izkazati tudi kot dobrega rokoborca. V nedeljo 21. julija je v pijačnosti v gostilni v družbi s pismonošo vrgel nekoga zidaria tako, da je mizo razbil in da je zidar nezavesten obležal. Upamo, da bo orožniški postajevođa v tem slučaju sam stori sv. jio dolžnost, ker bomo sicer našli drugo pot, da se bo zadeva morala preiskovati.

Drobiž iz Štajerske. Nenavadna smrt. V Gradcu se je 28. julija 68 let stara zasebnica Emilija Geuss opoldan vlegla, kakor vsak dan, k popoldanskemu spancu. Vstala ni več, ampak zaspala v večnost. Menda jo je umoril srčni krč. — **Požar** je izbruhnil 28. julija v prodajalni trgovca Karla Haberja v Mariboru. Ogenj so hitro zadušili. Škode je več tisoč kron. — **Iz Celja.** Tu se bodo v prihodnjih dneh zdrževali sledeči armadni oddelki: Od 4. do 10. avgusta konjeniški oddelk za strojne puške št. 11 (okrog 40 mož in 40 konj), od 10. do 11. avgusta tretji bataljon 47. pešpolka (okrog 180 mož in 8 konj), dne 12. avgusta bos.-herc. pešpolk št. 2 in lovski bataljon št. 21, skupaj okrog 1000 mož in 55 konj, dne 14. in 15. avgusta pešpolk št. 7 (okrog 750 mož in 40 konj); dne 10. in 11. avgusta bodo prenočevali tu menda tudi deli 2. divizije dragonskega polka št. 5. — **V porodniški postelji** je umrla dne 30. marca Neža Goloba, žena 52letnega Gregorja Goloba v Soboti nad Muto. Porodila je zdravega dečka. Po porodu pa je dobila vročnico; ker pa ji ni pomagala izkušena babica, ampak neka mazačka Marija Knas, niso poklicali zdravnika, in je ženska umrla. Gregor Golob je bil 27. julija obsojen pred mariborsko sodnijo na en mesec, Marija Knas pa na 14 dni zaporu. — **Tridesetletnica mature** bodo dne 4. septembra slavili maturanti moškega učiteljsča v Mariboru iz l. 1882. — **Elektriziranje železniške proge Maribor—Spodnji Dravograd.** Dne 29. julija je civilni inženjer Teodor Schenkel po naročilu železniškega ministva pričel s trasiranjem za elektriziranje železniške proge Maribor—Spodnji Dravograd. Delo bo trajalo tri dni in dobljeni načrt se bo potem natančno preiskal glede možnosti izpeljave s finančjalnega stališča. — **V Vuzenici** je 28. julija pri kopanju konj utonil Hriblov hlapec Pokeržnik. Konji so prišli na breg, hlapčevega trupla še niso našli. — **Iz Hoč.** Voznik g. Pachlerja iz Račja je peljal nedavno voz poln sodov in zabojev piva iz Maribora v Račje. Blizu Maribora so voznika prosili dve deklci in en fant, naj jih vzame na voz, kar je v svoji dobrosrčnosti tudi storil. V Hočah pa se je naenkrat odtrgalo eno zadnjih koles, voz se je nagnil, vsi štirje so padli z voza in čez nje so se kotilili sodčki in zaboji. Otroci so vsi težko ranjeni, posebno ena deklca. — **Kmetijska podružnica v Vučji vasi** priredi v nedeljo 4. avgusta pop. ob 3. uri v šoli zborovanje, na katerem se: 1. Ukrene, odkod se

— Iz Spodnje Šiške: Velečenjeni g. urednik! Blagovolite sprejeti sledeči pogovor dveh prijateljev o veselici, ki se bo vršila dne 4. avgusta ob desetletnici telovadnega društva »Sokola« v Šiški na prostornem Reininghausovem vrtu: A vpraša prijatelja B: »Kam pojdeš v nedeljo?« — B: V Spodnjo Šiško na sokolsko veselico, ker vem, da se bom tam dobro zabaval.« — A: »Jaz se pa še nisem odločil. Ali naj grem na Gorenjsko ali pa na veselico v Sp. Šiško?« — B: »Saj vendar ne boš hodil na Gorenjsko. Sokolska veselica v Sp. Šiški ima obilen spored, ki da soditi, da se bomo imenito zabavali. Videl boš telovadbo, slišal godbo in petje, plesal boš in iz nežnih rok klične in zale škarice boš sprejemal izvrstno kapljico in razna druga okrepčila. Pripoveduje se tudi nekaj naravnost neverjetnega, kar se ima zgoditi ta dan. Z dežele čudežev poseti veselico neki mož — velik in širok — ki se bo baje dvignil v zrak z veselicega prostora, in to brez letalnega aparata, in se spotoma zopet vrnil v svojo domovino.« — A: »Če bo res tako imenitno, potem ne bo manjkalo tudi mene.« — B: »Velja, torej pojdeva skupaj.« — Ko je B videl, da je svojega prijatelja prepričal o zanimivem sporedu sokolske veselice v Sp. Šiški, mu je pripovedoval še druge podrobnosti, ki bodo prijatelja A v nedeljo gotovo iznenadile.

Bratom »Sokolom« v Spodnji Šiški: Danes zvečer od 8. do 9. redovne vaje v telovadnici v Sp. Šiški.

Veselilni odbor prosi vse narodno občinstvo Spodnje Šiške, naj dne 4. avgusta okrase hiše, odnosno okna stanovanj z narodnimi zastavami.

Društvo »Mladika« bo tudi v prihodnjem šolskem letu vzdrževalo gospodinski tečaj, ki se pa ima na podlagi zadobljenihkušenj nekoliko preurediti. Večerna kuhinja odpade; na njeno mesto stopi pa kombinirana opoldanska kuhinja. Gojenke pridobije s tem na času, kljub temu imajo pa vendar priliko izučiti se v prirejanju vsakovrstnih jedil. Znižajo se pa s tem poučni stroški. Ta preuredba bo posebno dobro došla ljubljanskim starišem, ki nameravajo svoje hčerke pustiti v tem tečaju za gospodinjstvo naobraziti. Tečaj bo tudi znanprej vodila in večino predmetov poučevala za to stroko vsposobljena učiteljica gca. Jerica Zemljanova, ki je v preteklem letu tečaj jako uspešno in z veliko vnemo vodila. Pojasnila daje ta voditeljica tečaja in predstojnica internata.

»Društvo inženirjev v Ljubljani« vabi svoje člane na ogled opekarne tvrdke F. P. Vidic & Komp. v četrtek 1. avgusta. Sestanek ob 3. uri 30 min v »Zvezdi«.

Kranjskogorska podruž. S. P. D. naznanja slovesno otvoritev »Doma na Vršču« v nedeljo, dne 4. vel. srpana t. l. ob pol 12. dop. Vspored: Ob 9. dop. zadnji odhod iz Kranjske Gore; ob polu 12. dop. sv. maša na prostem pred »Domom na Vršču«; po maši blagoslovi dom g. župnik Aljaž; po cerkvenih obredih pozdrav gostov in otvoritev; petje Kranjskogorskega pevskega zbora; harmonika. (Opomba: Iz Kranjske Gore do »Doma na Vršču« je 2. in pol do 3. ure hoje. Pot šetalna, zložna. More se peljati z vozom do vrha. Krasen pogled na gore! »Dom na Vršču« je elegantno opremljen, ima posebne spalnice in veliko obednico. — Bogato je oskrbljen. Posebnih spalnih sob je 6: z 1. 2 in 3 posteljami in prostorno skupno ležišče.

Občni zbor Ciril-Metodove podružnice v Grosupljem se vrši dne 6. avgusta ob pol 9. uri zvečer v gostilni gosp. Hudeta v Grosupljem z običajnim dnevnim redom. Člani in prijatelji dobrodošli.

Grosupeljska podružnica Ciril-Metodove podružnice priredi dne 8. septembra veliko ljudsko veselico. Posestrine in druga bratska društva okolice prosimo, naj upoštevajo to pri eventualno nameravanih prireditvah!

25letnico praznuje v nedeljo 4. avgusta moška Ciril-Metodova podružnica v Logatcu. Logaška narodna društva prirede v njeno proslavo veliko vrtno veselico na povečanem veseličnem prostoru hotela »Kramar«. Sodeluje sl. godba c. kr. pešpolka št. 47 iz Gorice in pevsko društvo »Slavec« iz Ljubljane. Za zabavo bo vsestransko preskrbljeno. Nad 150 dobitkov bo osrečilo tega in onega, glad in željo si preženeč v okusno prirejenih paviljonih. Veselica se vrši tudi ob slabem vremenu v notranjih prostorih hotela »Kramar« ob zvokih vojaškega orkestra. Pričakujemo starih znancev iz okolice, ki poznajo našo neprisljano zabavo. V nedeljo vsi v Logatec!

Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru priredi je v nedeljo dne 28. t. m. v Rušah veselico ter za to tudi poslalo nekaj notic še pravočasno na neki slovenski list s prošnjo za objavo. A ta list notice o prireditvi ni prinesel pač pa namesto tega notice zadnje dni, da se veselica ne vrši in na ta način društvu mnogo obiskovalcev veselice premotil in jih tako celo odganjal. Hvala lepa za tako podporo.

Proces proti atentatorju komisarja Cuvaja.

Tretji dan razprave.

Razkrava je v polnem tiru in postaja vedno bolj senačna. Na eni strani senačnialna razkritja o inkvizitorskem postopanju z obtoženci v preiskovalnem zaporu, na drugi strani naravnost blazni nastopi glavnega obtoženca, atentatorja Jukića. Tekom včerajšnje razprave so morali Jukića utakniti v prisilni jopič.

Kako so bili zasliševani obtoženci.

Včeraj se je nadaljevalo zaslišanje sobotoženca 15letnega dečka Gjura Cvijića. Izpovedbe Cvijića so napravile tako na sodišče kakor

na poslušalce naravnost kolosalen utis. Drž. pravdnik dr. Marković je parkrat prišel v veliko zadrego. Cvijić je konstatiral, da so njegove izpovedbe v preiskovalnem zaporu falzificirane oziroma skrajno nepopolne. Moral je podpisati zapisnik, ne da bi mu ga dali poprej prebrati. Na vprašanje dr. Thalerja je Cvijić konstatiral, da so njega zasliševali nepretrgoma 30 ur in to tudi ponoči. Zasliševala sta ga državna pravdnika Urbani in dr. Marković. Dr. Marković je bočeš nočeš v velikanski zadregi moral priznati to dejstvo.

Republika Stenjevce.

V Stenjevcu (tu se nahaja blaznica, op. ured.) je hotel Jukić ustanoviti republiko in je v to svrhu že dajal svojim prijateljem in znanim visoke razne naslove. Za škofa je določil Babilča, za kralja republike pa komisarja Cuvaja. Obtoženec Cvijić je povdarjal pred sodiščem, da je Jukić neprestano sanjaril o tej republiki in zato so vsi njegovi prijatelji in znanzi bili odločno prepričani, da ni normalen. Da ni čisto pri pravi pameti, dokazuje tudi dejstvo, da je bombo, katero je prinesel iz Belgrada skril v Tuškancu na tako mesto, da jo je vsako lahko videl.

Jukić v prisilnem jopiču.

Med Cvijićevim zasliševanjem je nenadoma ostal zagovornik dr. Prebeg, ki je naznanil senatnemu predsedniku, da je dobil sporočilo, da je prišel Jukić v zaporu tako silno razgrajati, da so ga morali utakniti v prisilni jopič. Radi tega je zahteval, da se senat poda na lice mesta in poduči natančno z izvedenci o vsem dogodku. Predsednik je radi tega prekinil razpravo, nakar je komisija odšla v Jukićevo celico.

Av gust Cesarec.

Za tem se je pričelo zasliševanje osmošolca Avgusta Cesarca. Cesarec je izjavil, da je Jukić sploh vedno sanjaril, kako bi spravil razne mogotce iz sveta. Jukić se je zelo sumljivo obnašal in zato na njegovo govoricenje nihče ni nič dal. Da je konečno v resnici izvršil atentat na Cuvaja, je morala nanj silno vplivati vest o Kovačevem atentatu na Tiszo. Oče ustrelenega stražnika Borščaka zahteva 4000 K odškodnine.

Po zaslišanju 16letnega dijaka Babilča, ki je izpovedal isto kot Cesarec je bila razprava preložena na danes ob 8. uri zjutraj.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

PREMESTITEV SLOVENSKEGA UČITELJIŠČA IZ GORICE V SOLKAN.

Dunaj, 31. julija. Vest, da naučni minister Hussarek namerava premestiti slovensko moško učiteljišče iz Gorice v Solkan se ne potrjuje.

KRALJ PETER V PEŠTI.

Belgrad, 31. julija. Iz dobro informiranih krogov se poroča, da obišče srbski kralj Peter cesarja Franca Jožefa v Pešti.

KRVAVI IZGREDI NA ŠPANSKEM.

Madrid, 31. julija. Ministrski predsednik Canalejas je prepovedal vse shode povodom obletnice smrti Ferrerja. Odlok je prišel popolnoma nepričakovano in je vzbudil med španskimi naprednimi krogi velikansko vznemirjenje in razburjenje. V Barceloni in v Madridu, kakor tudi v raznih drugih mestih je prišlo do krvavih bojov med ljudstvom in policijo. Ljudstvo hodi trumoma po ulicah, protestira proti tej prepovedi in manifestira za Ferrerja. V Barceloni je bila policija preslaba, da bi razgnala množico in je zato poklicala na pomoč vojaštvo. Španski svobodomiselci nameravajo kljub prepovedi prirediti po vsej

državi nebroj shodov. Bati se je, da pride vsled tega do velikih kravalov. V mestih je vojaštvo pripravljeno, da za vsak slučaj takoj stopi v akcijo.

DIPLOMATSKI POSETI.

Berlin, 31. julija. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča, da bo nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg v ponedeljek z avstrijsko-ogrskim poslanikom v Berlinu Szögenyjem pred njegovim odhodom na dopust še daljšo konferenco.

JUANŠIKAJ IN NAPOLEON.

Pariz, 31. julija. Neki v Pekingu izhajajoči francoski list je te dni v svojem uvodniku nazval Juanšikaja s kitajskim Napoleonom. Ko je Juanšikaj o tem zvedel, se je silno razsrdil in se proti temu pritožil pri francoskem poslaniku v Pekingu. Ta je v resnici list opozoril, naj v bodoče opusti take prisposode, obenem pa je tudi Juanšikaju pojasnil, da Napoleon ni bil ravno tako neznamna oseba. Juanšikaj je na to odgovoril, da mu je Napoleonova oseba dobro znana, toda on se le radi tega zgraža nad to prisposodo, ker se je Napoleon povzdignil do samodržca, kar pa njemu niti na misel ne pride.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Jezdni odsek telovad. društva „Sokol“ v Ljubljani

naznanja, da se vrši danes ob 9. zvečer sestanek pri »Novem svetu« (Prešernova soba). Na dnevnem redu je pogovor glede udeležbe pri izletu ljubljanske Sokolske župe v Šiško. Oni bratje, ki so zaposleni in ne morejo priti na sestanek, naj pisмено naznanijo svojo udeležbo do petka opoldne.

Mali oglasi.

Na prodaj je prav po ceni sledeče: 1 čisto nov eleganten gugalnik za vsako osebo, šteditnik za na plin kuhati in kopalna bana. Kje, pove »Prva anončna pisarna«. 520-3

Potrtega srca javljamo vsem svojim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš preljubljeni soprog, oče, brat, svak, stric in sin

Zmagoslav Starin

črkostavec

v 33. letu starosti, v ponedeljek 29. t. m. ob 3/12. ponoči po dolgi in mučni bolezni v Gospodu zaspal.

Pogreb pojde v četrtek, dne 1. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne iz dežel. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, 30. julija 1912.

Žalujoči ostali.

Kavarna „Central“.

Danes in vsak dan

vso noč

KONCERT

nanovo došlega dunajskega damskega elitnega orkestra.

Z velespoštovanjem

Štefan Miholič,
kavarnar.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, stara mati in tašča, gospa

Marija Seunig

zasebnica

danes zjutraj ob 4. uri, v starosti 86 let, previdena s tolažili svete vere, mirno in vdano preminila.

Pogreb nepozabne rajnice se vrši v petek, dne 2. avgusta t. l. popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti, Marijin trg št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Posmrtna maše se bodo služile v raznih cerkvah.

Bodi ji prijazen spomin!

V Ljubljani, dne 31. julija 1912.

Žalujoči ostali.

Venci se na željo rajnice hvalčno odklanjajo.

I. slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

— Gerandel Gerandel je začel tuliti, da je bobnelo na okoli. Pa Gerande je ležala nepremično pod stopnicami ob njegovih nogah, mrtva od strahu in groze.

Gerande ni bilo več...

Saitano se je sklonil naprej, zakrilil z rokami po zraku, iskal opore in telebnil preko mrtve služabnice.

Prestana noč je uničila vse njegove moči. Ležal je ob njej, iz katere so puhteli strahotni izlivi groze in okuževali zrak...

XVI.

Passavantov zaklad.

Približno teden dni je preteklo, odkar sta sklenila Tannegny in Passavant nako nepričakovano prijateljstvo. Tistega dne sta sedela kakor ponavadi v svoji sobi, s komolci optimj ob mizo. Pravkar sta odkosila. Pred vsakim je stal trebušen lončen vrč vina. Tannegny je namreč nekega dne pospremil krčmarja v kril in odkril okoli trideset napolnjenih in dobro zamašenih vrčev. Bilo je staro šampansko vino, ki ga je dobil Thiband v dar in ga iz pietete pustil nedotaknjena. Pomagalo ni nobeno tarnanje. Od usodepolnega obiska sem, sta morala imeti gosta sleherni dan svoje vrče na mizi. Tudi danes sta zalivala dobro kosilce s penečim vinom. Molčala sta in nič kaj nista bila videti pri dobri volji. Končno se je zganil Tannegny in je dejal skoro očitajoče:

— Ljubi prijatelj, dobro jeva in dobro pija in človek bi skoro dejal, da živiva kraljevsko življenje... Le eno mi ni povšeči. Ve-

se je naglo spreminjalo v bolečo nestrpnost in negotovost...

Končno je globoko vzdihnil; odstopil je za korak in siknil:

— Ničesar!...

Ničesar! V nepremičnem telesu se ni ganiilo...

Bois Redon je bil mrtev.

Edino smrt je izražalo nago truplo...

Saitano je jel viti z rokami. Iz grla so mu vstajali grgrajoči glasovi. Klecnil je na kolena, vzdihal, ruli, valjal se po tleh in butal z glavo ob kamen...

Ob otlo odmevaločem hrupu se je prikazala iz podstrešja Gerande.

Zaničljivo se je ozrla na obupanega učenjaka, nato pa na mrtveca na mizi. In strašno je zatulila!...

Krik je vzdramil Saitano, ki je bil mahoma pokoncu in se ogledal, kaj naj pomeni. Zapazil je služabnico in besen se je zagnal proti nji:

— Kaj hočeš tu? Po kaj si prišla? Idi, proč od tod!...

Pa Gerande ni šla; stala je, kakor otrpneljena in kazala z iztegnjeno roko proti mizi.

— Kam hočeš? Kaj imaš tu opraviti! Je drugič kriknil Saitano.

Ali Gerande ga ni slišala. Stala je in kazala s prstom proti mrliču. Tedaj se je čarodejec okrenil in kakor blisk je skočil k mizi in je grozno zarulil...

V Bois Redonu je utripalo!...

Nervozni sunki so stresali njegove ude! Hiša Saint-Pol.

Pošljite naročnino, ako
je še niste!

Hlev

za več konj s šupo in podstrešjem se ceno odda
s 1. avgustom t. l.

Natančneje na Rimski cesti št. 19. 519

TEODOR KORN

poprej HENRIK KORN
pokrivač streh in klepar, vpeljač strelovo-
dov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se p. n. občinstvu za izvrševanje
vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z
angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem, z
asbest-cementnim škrljem (Eternit)
patent Hartschek, z izbočeno in ploščnato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparška
dela v priznani solidni izvršitvi. 245

Poprave točno in ceno.

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Špeceriska in delikatesna trgovina, žgalnica za kavo z električnim obratom in vročim zrakom.

Specialiteta! Zgana kava. Specialiteta!

Posebna mešanica . . . kg K 4-80 || Kavarnarska mešanica . . . kg K 4-
Ljubljanska mešanica . . . „ 4-40 || Tržaška mešanica . . . „ 3-60

Na vogalu Resljeve ceste vinarna. Odprta ob delavnikih do 9 zvečer, ob praznikih dopoldne.
Vsak dan sveže: kuhana praška, graška, sirova šentdanijska gnjat in dunajske klebasice.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

naznanja

okasijsko prodajo

poletnih oblek in stannikov za gospode in dečke, ter poletne damske kon-
tekcije z globoko reduciranimi cenami.

Naznanilo prodaje.

Vsled sklepa upniškega odbora in dovolila c. kr. deželne sodnije v Ljubljani se

trgovina tvrdke Franc Souvan sin v Ljubljani
na Mestnem trgu

sedaj nadaljuje ter se vse v konkurzno maso te tvrdke
spadajoče manufakturno in modno blago,

kakor: moško in žensko sukno, svila, preproge, odeje, zastori, za-
grinjala, linolej, pletenine, bela kotenina, platno, podloge itd.

prodaja po zelo nizkih cenah.

Prodajalo se bode vsak dan od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 7.
popoldne izvzemši ob nedeljah in praznikih.

V Ljubljani, dne 25. julija 1912.

Dr. Fran Tekavčič

odvetnik v Ljubljani kot upravnik konkurza.

„DAN“ se prodaja v Ljubljani v sledečih tobakarnah

po 6 vin. izvod:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
CESARK, Selenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
SUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
SENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu
KOSIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUSNIK, Rimska cesta.
USENICNIK, Zidovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIZAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaska ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUSAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANSEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIC, Dunajska cesta.
STRAVS, Škofja ulica.
TULACH, Dolenjska cesta.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
izvršuje vsa tiskarska dela okusno in po zmernih cenah.
Zaloga županskih in drugih uradnih tiskovin.

Prihod vlakov v Ljubljano iz:

Dunaja . . .	12-35	3-16	4-48	5-55	9-54	12-47	5-21	8-55	5-31
Trsta . . .	12-02	4-06	9-04	11-21	2-51	6-11	9-41	11-15	
Trbiža . . .	7-23	9-31	11-14	4-24	7-06	8-15	11-35		
Kamnika . . .	6-41	11-00	2-41	6-11	10-31				
Rudolfovega . . .	8-56	3-00	9-13						
Kočevja . . .	8-59	3-00	9-13						
Vrhnike . . .	6-38	10-36	7-22						

* Brzovlak. ** Voz ob nedeljah in praznikih.

Odhod vlakov iz Ljubljane proti:

Dunaju . . .	12-11	12-15	4-30	7-30	11-26	3-11	6-11	9-11	10-11
Trstu . . .	1-2	3-21	5-13	6-03	10-02	1-01	5-41	8-21	
Trbižu . . .	1-5	6-52	9-06	11-36	3-22	6-22	10-22		
Kamniku . . .		11-50	3-12	7-15	11-09				
Rudolfovem . . .	7-1	1-31	7-44						
Kočevju . . .	7-3	1-31	7-44						
Vrhniki . . .	7-39	1-15	8-1						

* Brzovlak. ** Voz ob nedeljah in praznikih. 1. Od 1. maja oziroma 1. julija.

„DAN“ se prodaja po vseh
tobakarnah po 6 vin.

— 658 —

Desna roka se je očividno trudila, da bi
se vzdignila... preje odrpale oči, so mižale...
prsa so počasi vstajala in padala!

Vsa znamenja življenja so bila dana, očit-
na, neoporekljiva. Saitano je za hip zaprl oči,
omamljen od prevleke radosti.

Življenje se je vzbudilo v mrliču!...

Nekaj minut je bil čarodejec ves iz sebe;
z nadnaravnim naporom se je prizadeval umi-
riti živce in se obvladati v tem važnem tre-
notku. Posrečilo se mu je. Vrnila se je hlad-
nokrvnost in zopet je stekel k omari. Odmašil
je previdno podolgasto majhno steklenico in
kanil le eno kapljico Bois Redonu na jezik.

Ušinek je bil čudežen.

Bois Redon se je pretegnil, skrivil se v
loku oprt s temenom in s petami na mizo in
iz goltanca so se odtrgali nerazumljivi glasovi.

— Govori! je zamrmral Saitano, govoriti
hoče!

Hipoma pa se je truplo zopet sesedlo in
obležalo na mizi. Le ustnice so se premikale.
Obraz je postal mrtvaško blede, iz oči je sto-
pila vlaga...

— Govori! je zatulil Saitano, govori ven-
dar! Povej kdo si?...

Strašna tišina je zavladala, v njo pa je
izgovoril mrtvec sledeče besede:

— Jaz sem... mrtvec... od danes zju-
tra!... pustite me...

Ustnice so obstale. Oči so se zopet raz-
klenile, pokazala se je belina in telo se je skri-
vilo naprej, kakor bi hotelo vstati...

Drugič je preletel grozen krik sobo...

Za Saitanom se je zgrudila Gerande,
omamljena od strahu.

Hkratu je udaril mrtvec z glavo nazaj ob
kamen in se ni nikdar več gnil.

— Mrtvec, je zašepetal Saitano in se vrgel
na stol. Sedel je nepremično in zrl v kapitana.
Divje misli so plesale po njegovi glavi...

Ko se je vzdramil, so bile luči že davno
dogorele; v sobi je bil dušljiv zrak in skozi
špranje v lesenih oknicah je silila jutranja sve-
tloba. Stopil je k oknu in ga široko odprl.
Mrzel jutranji zrak je objel njegovo težko gla-
vo in mračna svetloba je napolnila delavnico.

Saitano se je ogledal. Na mizi je ležal ne-
premično mrtvec, na tleh pergamenti in razbi-
ta časa. Pri pogledu na mizo ga je silno pre-
treslo. Ves je vzdrhtel in v glavi se mu je
zavrtelo. Z opotekajočimi koraki se je privle-
kel nazaj k stolu in se zgrudil nanj...

Strah se ga je začel polasčati... Moči
so ga začele zapuščati. Začutil se je močno
slabega in zapuščenega. Groza ga je popadla
in besno je zakričal:

— Gerande!

Hotel je nekoga ob sebi, neko živo bitje,
Pa nihče se ni oglašil na njegov klic, ki se je
žalostno odbijal po prostorni sobi.

— Gerande!

Poklical je drugič, glasnejše. Sam se je
prestrašil svojega glasu. S trudom se je spr-
vil na noge in hotel po stopnjicah. Noge so mu
odpovedale in glava je opletala na levo in
desno, naprej in nazaj. Nena doma se je ustavil;
noga je zadela ob zadržek. Ni pogledal ob kaj,
ker v hipu se je bil spomnil...

— 659 —

„Dan“ je edini slovenski neodvisni
politiški dnevnik.
„Dan“ je najbolj informirani slovenski
dnevnik.
„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki
izhaja tudi ob nedeljah in
praznikih.
„Dan“ je najodločnejši neodvisni ju-
tranji list.
„Dan“ je najcenejši napredni dnevnik;
posamezni izvodi po 6 vinajev,
s pošto mesečno le K 170.
„Dan“ je razširjen v najširših ljud-
skih slojih, ker ga vsakdo rad
čita in je zato jako uspešno
oglaševanje v njem.

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu
učitelstvu, vsem učitelj-
skim društvom in vsem
okraj. učiteljskim knjiž-
nicam

po vsebini in opremi krasno
Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga
stane 3 K, — broširana
2 K 60 vin., s poštnino
26 vinarjev več.

Naroča se v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.